

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «ЕКОНОМІКО-ПРАВНИЧИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

Олена ГРИБАНОВА

2024

ТРЕНІНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІЙ РОБОТІ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки фахових молодших бакалаврів

галузі знань: 23 соціальна робота

спеціальності: 231 соціальна робота

освітньо-професійної програми: соціальна педагогіка

Укладач | **Наталія ЯЦУК**

Обговорено та ухвалено
на засіданні циклової комісії соціальної
роботи, педагогіки та адвокатури
Протокол № 1 від «28» серпня 2024

Голова ЦК Олена МАЛОВІЧКО
(підпис) (ім'я, прізвище)

Ухвалено методичною радою коледжу

Протокол № 1 від «18» вересня 2024
Заступник директора з НМР

 Альона ХОДАКОВСЬКА
(підпис)

2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <i>23 соціальна робота</i> _____ (шифр і назва)	Вибіркова	
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність _____ <i>231/1 соціальна педагогіка</i> (шифр і назва)	Рік підготовки:	
		3 -й	
		Лекції	
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: – 2 год	Освітньо-кваліфікаційний фаховий молодший бакалавр	14 год.	
		Практичні, семінарські	
		16 год.	
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	
Вид контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Тренінгові технології в соціально-педагогічній роботі» є формування у здобувачів освіти ключових компетенцій тренера, методологію створення і проведення тренінгів та освоєння основних інструментів роботи з різновіковою аудиторією.

В результаті успішного проходження курсу набути **програмні компетентності (з ОПП):**

ІК. Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів соціальної роботи, соціальної педагогіки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК 7. Здатність визначати шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

СК 8. Здатність надавати допомогу і підтримку спеціальним групам клієнтів.

СК 9. Здатність застосовувати сучасні технології та методи професійної діяльності.

СК 10. Здатність до соціальної взаємодії у професійній сфері.

СК 11. Здатність аналізувати та оцінювати результати професійної діяльності.

СК 15. Застосовувати методи та прийоми комунікації, виходячи з професійних, вікових особливостей соціальних груп.

СК 17. Проводити соціально-педагогічні тренінги використовувати арт-терапевтичні технології при роботі з різними категоріями клієнтів.

та програмні результати (РН):

РН 1. Здійснювати пошук, аналіз і оброблення інформації для розв'язання професійних завдань.

РН 2. Володіти державною та іноземною мовами у професійній діяльності.

РН 3. Розв'язувати типові задачі в професійній діяльності.

РН 4. Застосовувати інформаційні ресурси та методики оцінки поведінки чи діяльності індивідів і соціальних груп.

РН 6. Використовувати технології соціальної діагностики, профілактики, корекції із застосуванням сучасних форм та методів професійної діяльності.

РН 10. Організовувати заходи з реабілітації, реінтеграції, соціальної адаптації отримувачів соціальних послуг.

РН 14. Планувати, аналізувати, контролювати та оцінювати власну роботу та роботу інших осіб у спеціалізованому контексті.

РН 17. Володіти навичками розробки авторських тренінгів та використання інтерактивних методів навчання та арт терапевтичних технологій.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Тренінг як сучасна форма навчання

Тема 1. Поняття та види тренінгів.

Різниця навчального та тренінгового підходів. Характеристики навчання та тренінгу. Основні відмінності між тренінгом і навчанням. Здатність впливу на людей навчального та тренінгового підходу. Поняття та ознаки тренінгу. Сучасні визначення понять тренінгу. Специфічні риси тренінгу. Основні типи тренінгів за критерієм спрямованості впливу і змін.

Тема 2. Підготовка і проведення тренінгу: зміст, план, ведення занять

Основні позиції та принципи організації тренінгу. Мета тренінгу як очікуваний результат. Процедури для оцінки ефективності професійної діяльності та спілкування майбутніх учасників. Принципи проведення тренінгу. Етапи підготовки тренінгу. Розробка плану проведення занять. Послідовність розробки плану заняття. Структура тренінгу.

Тема 3. Тренінгові методи навчання

Тренінг як форма проблемного навчання. Принципи проведення тренінгів. Реалізація принципів як умова ефективної роботи учасників тренінгу. Характеристика головних методичних прийомів тренінгу. Фактори що впливають на вибір методу. Базові методи, що використовуються у тренінгах. Методичні прийоми та їх переваги і недоліки. Авторська тренінгова вправа. Класифікація тренінгових вправ за метою. Форми організації тренерських вправ. Тривалість та устаткування тренерських вправ. Алгоритм створення вправи.

Тема 4. Методологія створення тренінгів

Алгоритм створення тренінгу. Підходи в створенні тренінгу: спонтанний підхід, технологічний підхід. Критерії кращих моделей тренінгу. Стихийний підхід, чи «кубізм». Асоціативний підхід як спосіб стимуляції креативності. ТРВЗ (технології вирішення винахідницьких завдань). Технологічний підхід у створенні тренінгу. Scamper-метод генерації нових ідей. Види сучасних тренінгів та методологія їх створення.

Розділ 2. Тренерська майстерність

Тема 5. Індивідуальний стиль тренера

Вимоги до особистості й освіти тренера. Види тренерської компетентності. Технічна компетентність як уміння трансформувати поставлену замовником мету в систему конкретних навчальних завдань. Метод “Іжак вправ” модифікацій тренінгових вправ. Комунікативна компетентність як здатність помічати зміни поведінки учасників і реагувати на них. Найтипівіші складні ситуації тренінгу та варіанти їх попередження і усунення засобами комунікації. Контекстуальна компетентність. Адаптивна компетентність. Етичні проблеми тренінгової роботи.

Тема 6. Оцінка ефективності тренінгу

Опитування учасників як засоби зворотного зв'язку. Спостереження за учасниками тренінгу як обсяг інформації про успішність тренінгу. Три типи тестових завдань. Тестові методи що застосовуються для оцінки ефективності тренінгу. Взаємозв'язок тематики тренінгу та методу оцінки його ефективності. Експертна оцінка тренінгу. Програма перевірки ефективності власного тренінгу. Створення зручних таблиць спостереження.

Тема 7. Види тренінгових груп

Групи особистісного зростання. Фази групової динаміки. Мета, завдання та методи тренінгів заохочення. Психокорекційні групи та їх специфіка. Групи самопідтримки: мета їх створення та форми організації. Тренування навичок і вмінь. Проблеми команди та методи її формування

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
л		с/п	лаб.	сам.роб. інд.завд.	
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Тренінг як сучасна форма навчання					
Тема 1. Поняття та види тренінгів	11	2	2		9
Тема 2. Підготовка і проведення тренінгу: зміст, план, ведення занять	11	2	2		9
Тема 3. Тренінгові методи навчання	11	2	2		9
Тема 4. Методологія створення тренінгів	11	2	2		9
Разом за розділом 1	44	8	8		36
Розділ 2. Тренерська майстерність					
Тема 5. Індивідуальний стиль тренера	12	2	2		8
Тема 6. Оцінка ефективності тренінгу	16	2	4		8
Тема 7. Види тренінгових груп	12	2	2		8
Разом за розділом 2	46	6	8		24
Усього годин	90	14	16		60

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття та види тренінгів	2
2	Підготовка і проведення тренінгу: зміст, план, ведення занять.	2
3	Тренінгові методи навчання	2
4	Методологія створення тренінгів	2
5	Індивідуальний стиль тренера	2
6	Оцінка ефективності тренінгу	2
7	Види тренінгових груп	2
Разом		14

6. Теми семінарських занять (практичних/лабораторних)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Знайомство-відрекомендування. Запит на курс. Домовленості та правила що діють на курсі. Вправи з розминки	2
2	Розробка структури тренінгу	2
3	Алгоритм створення вправи.	2
4	Scamper-метод генерації нових ідей.	2
5	Ситуації тренінгу та варіанти їх попередження і усунення засобами комунікації.	2
6	Опитування учасників як засоби зворотного зв'язку	4
7	Фази групової динаміки	2
	Презентація ІДЗ	2
Разом		16

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вибір теми тренінгу та цільової аудиторії. Текст самопрезентації та презентації теми. Варіантів знайомства та обговорення правил.	9
2	Структура тренінгу: мета, завдання, тривалість.	8
3	Розробити вправи для тренінгу	9
4	Адаптувати Scamper-метод в тренінг	8
5	Модифікувати вправу методом "Їжак вправ" та розробити для себе інструкцію етичної поведінки	9
6	Розробити шаблони спостереження за учасниками та фітбеку	9
7	Скласти таблицю поведінкових критеріїв учасників на кожному етапі тренінгу	8
Разом		60

8. Індивідуальне завдання

Розробка авторського тренінгу

По завершенню вивчення освітнього компоненту здобувач освіти має продемонструвати здатність розробляти контекст тренінгу як «від ідеї» орієнтуючись на виявлення потреб цільової аудиторії, так та і «від замовника» отримуючи завдання від адміністрації закладу освіти або іншої організації. Обирати тему та методи впливу на аудиторію відповідно ресурсу та компетенції які має. Тому презентація авторського тренінгу може бути зроблена відповідно встановлених рівнів:

Середній рівень до 10 балів має бути представлена ідея тренінгу:

У форматі презентації здійснити:

Опис актуальної проблеми певної цільової аудиторії

Способи (вправи) які можуть виправити ситуацію, що склалася у цільової аудиторії

Представити назву, мету, завдання, структуру та методи тренінгу

Результати що плануються отримати і способи отримання зворотного зв'язку.

Достатній рівень до 15 балів має бути представлено повне портфолію авторського тренінгу

У файловому форматі:

План тренінгу розписаний з урахуванням часових меж

Сценарій тренінгу з повним текстом тренера та описом вправ

Дизайн тренінгу та матеріальне забезпечення

У форматі презентації здійснити:

Опис актуальної проблеми певної цільової аудиторії

Способи (вправи) які можуть виправити ситуацію, що склалася у цільової аудиторії

Представити назву, мету, завдання, структуру та методи тренінгу

Результати що плануються отримати і способи отримання зворотного зв'язку.

Високий (творчий) рівень до 20 балів це аналіз результатів після реалізованого тренінгу

У файловому форматі те що було використано:

План тренінгу розписаний з урахуванням часових меж

Сценарій тренінгу з повним текстом тренера та описом вправ

Дизайн тренінгу та матеріальне забезпечення

У форматі презентації:

Зазначити актуальність проблеми цільової аудиторії

Представити назву, мету, завдання, структуру та методи тренінгу

Способи (вправи) які були використані

Способи отримання зворотного зв'язку

Результати які були отримані.

Неформальна /Інформальна освіта

Освітній процес дає можливість реалізувати власну індивідуальну освітню траєкторію і отримати програмні результати працюючи шляхом виконання завдань на інших освітніх платформах.

Створення тренінгів. Ефективні методи навчання. За посиланням: <https://ippo.com.ua/training/stvorennna-treningiv-efektivni-metodi-navcanna-1430>

Сертифікат курсу здійснюється за оплату тому можете надати результати прогресу.

9. Види контролю і система накопичення балів

Поточний контроль знань							Сам-на робота інд. завд.	Залік/ Екзамен	Сума
Модульна атестація № 1 (30 балів)				Модульна атестація № 2 (30 балів)					
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7			
6	8	8	8	10	10	10	20	20	100

Види і зміст поточних контрольних заходів

Тема	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання	Усього балів
1	Теоретичне завдання: Тест	До теми	10 питань	3
	Практичне завдання	Визначення з ЦА та темою тренінгу	1 бали текст само презентації 2 бали доповність завдання 2 переліком правил 3 балів доповність завдання відповідно темі розробіть розминку.	3
2	Теоретичне завдання: Тест	До теми	10 питань	3
	Практичне завдання	Структура тренінгу	2 бали доповність структурою не менше одного блоку тренінгу 3 бали доповність структурою тренігу необхідної кількості блоків 5 балів доповність структурою тренігу необхідної кількості блоків та їх наповненням відповідно темі тренінга.	5

3	Теоретичне завдання: Тест	До теми	10 питань	3
	Практичне завдання	Базові та спеціальні методи тренінгу	5 бали – визначено повний перелік методів, прийомів та вправ які узгоджуються із структурою тренінгу 3 бали – не 1 вправи, для кожної структурної складової 2 бал – не менше 1 методу для основної частини	5
4	Теоретичне завдання: Тест	До теми	10 питань	3
	Практичне завдання	Scamper-метод генерації нових ідей	5 бали – застосовано метод в програмі тренінгу і прописано яким чином 3 бали – висловлено можливі варіанти застосування методу в тренінгу 2 бали – наведено приклад застосування в тренінгах інших тренерів	5
5	Теоретичне завдання: Тест	До теми	10 питань	5
	Практичне завдання	Метод «Іжак вправ» модифікацій тренінгових вправ»	5 балів – застосовано метод в програмі тренінгу і наведено варіанти вправ які можуть бути модифіковані і вказати чинники які можуть на це вплинути 3 бали – здійснено модифікацію однієї вправи 2 бал – представлено які етичні проблеми є в тренінговій роботі.	5
6	Теоретичне завдання: Тест	До теми	10 питань	5
	Практичне завдання	Оцінка ефективності тренінгу	5 бали за надання оціночних шаблонів та критеріїв усіх 3-х типів і для кожного етапу тренінгу 3 бали – шаблони оцінок тренінгу не 2-х типів 2 бали – опитувальник по завершенню тренінгу	5
7	Теоретичне завдання: Тест	До теми	10 питань	5
	Практичне завдання	Методи заохочення на управління групою	5 балів – ризики які можуть виникнути під час тренінгу і варіанти рішень 3 бали – опис роботи групи 2 бал – проставити фази динаміки по структурі сценарію	5
	Участь в обговоренні дискусійних питань	Завдання виконуються в асинхронному форматі навчання та в межах зазначених термінів для виконання. Особиста участь та обговорення питань з тем.	За 1 ЗМ – 1 бал	2
	Інформальна/неформальна освіта	Презентація тренгу	Ідея - 10 балів - за наявності сертифікату Повне портфоліо – 15 балів Аналіз результатів проведеного тренінгу – 20 балів	20
Разом				60

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно) Успішно складено тести Завдання високого рівня Участь в обговоренні тем Складено ІДЗ	55 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре) Успішно складено тести Завдання високого та достатнього рівня Участь в обговоренні тем Складено ІДЗ або результати неформальної освіти	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре) Успішно складено тести Завдання достатнього рівня Складено ІДЗ або результати неформальної освіти		
D	70 – 74 (задовільно) Успішно складено тести Завдання достатнього та середнього рівня Складено ІДЗ або результати неформальної освіти	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо) Складено 50% тестів Завдання середнього рівня Складено ІДЗ або результати неформальної освіти		
FX	35 – 59 Складено 50% тестів Завдання середнього рівня 50%	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 Складено 50% тестів (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Тренінгове навчання в закладі вищої освіти: навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] / М. В. Афанасьєв, Г. А. Полякова, Н. Ф. Романова та ін.; за заг. ред. професора М. В. Афанасьєва. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 323 с.
2. Зливков В.Л., Лукомська С.О. Сучасні тренінгові технології розвитку особистості в освіті. Київ. 2022. 184 с.
3. Петрович В. С. Я хочу бути тренером: настільна книга тренера-початківця : метод. вказівки / В. С. Петрович, О. Ю. Закусило – 2-е вид. доповн. – Луцьк, 2014. – 60 с.
4. Тренерська майстерність: Практичний посібник для тренерів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.aau.org.ua/media/publications/1869/files/Manual-Training_2022_08_15_11_25_31_962338.pdf
5. Методичні рекомендації для тренерів щодо розроблення та проведення тренінгів. – К.: ФОП Демчинський О.В., 2017. - 92 с.

Додаткова:

6. Ідеї. Натхнення, рішення: посібник для тренерів неформальної освіти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://insha-osvita.org/wp-content/uploads/2020/12/Handbook-for-Trainers2_IO-1.pdf
7. Навчальний посібник для тренерів у сфері підготовки молодіжних працівників / Міністерство молоді та спорту України, Преставництво ООН в Україні, Державний інститут сімейної та молодіжної політики / О. Мурашкевич, І. Сущенко, К. Савчук, О. Юрик – К.: ТОВ «Компанія ВАІТЕ», 2014. – 213 с.
8. Онлайн-тренінг або прокачування навичок. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://myownconference.com/blog/uk/onlain-treninh-ta-yoho-osnovni-pravya/>
9. Ігри та вправи для тренінгів (зі скарбнички неформальної освіти). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.gurt.org.ua/articles/43009/>
10. Енерджайзери: вправи для тренінгу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://logikaschool.com/warm_up_games

Інформаційні ресурси

1. <https://epkmoodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=694>
2. <https://ippo.com.ua/training/stvorennna-treningiv-efektivni-metodi-navcanna-1430>